

Paraisten kaupunki 20.10.2026

Lausunto luonnoksesta yksityisteistä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamiseksi
Asia: VN/15863/2026

Paraisten kaupungin saaristolautakunta vastustaa esitystä lossiyhteyksiä ylläpitävien tiekuntien ennakon enimmäismäärän laskemisesta nykyisestä 80 prosentista 70 prosenttiin edellisen vuoden toteutuneista kustannuksista. Lautakunta ehdottaa ennakon enimmäismäärän säilyttämistä 80 prosentissa. Riittävä ennako on ratkaisevan tärkeä pienten tiekuntien maksukyvyyn ja saariston lossiyhteyksien jatkuvuuden turvaamisen kannalta.

Ennakon laskeminen merkitsee sitä, että tiekunnat ja niiden osakkaat joutuvat rahoittamaan suuremman osan juoksevista kustannuksista odottaessaan valtionavustuksen lopullista maksatusta. Vaikka lopulliseksi avustusosuudeksi vahvistetaan 80 prosenttia, tiekunnilla on oltava suuremmat kassavarannot tai mahdollisuus saada tilapäistä rahoitusta, jotta ne selviävät toiminnasta koko vuoden ajan.

Yksityisen lossin tyypilliset vuosittaiset käyttö- ja kunnossapitokustannukset ovat noin 200 000–300 000 euroa. Se, että tiekuntien avustusprosentti on laskettu 85 prosentista 80 prosenttiin, on nostanut omakustannusosuutta, mikä merkitsee Paraisten tiekuntien neljälle lossille noin 180 000 euroa. Nykyisillä kustannuksilla ennakon enimmäismäärän laskeminen kymmenellä prosenttiyksiköllä merkitsee sitä, että jokaisen tiekunnan on järjestettävä lisäksi 20 000–30 000 euroa tilapäistä rahoitusta. Pienelle tiekunnalle tämä yhdessä jo korotettujen omakustannusosuuksien kanssa on merkittävä ja usein mahdoton summa.

Tiekuntien mahdollisuudet kerätä kassavarantoa tai saada lainaa kohtuullisin ehdoin ovat rajalliset. Ennakon pienentyminen voi siksi johtaa osakkailta perittäviin lisämaksuihin tai lainanottoon, mistä aiheutuu lisää kustannuksia. Se voi myös vaikeuttaa juoksevien menojen maksamista, välttämättömä kunnossapitoa ja kehittämistä. Rahoitusjärjestelmä tulee suunnitella siten, että maksuvalmiuden puute ei vaaranna saariston asukkaiden ja elinkeinoelämän kannalta välttämättömiä yhteyksiä eikä niiden kehittämistä.

Esitystä perustellaan sillä, että tiekuntia kannustetaan kustannustehokkuuteen ja omarahoituksen lisäämiseen. Paraisten kaupungin saaristolautakunta pitää ennakon pienentämistä sopimattomana keinona näiden tavoitteiden saavuttamiseen. Muutos ei vähennä lossiliikenteen todellisia käyttökustannuksia, vaan siirtää suuremman tilapäisen rahoitusvastuun tiekunnille ja niiden osakkaille. Suuri osa kustannuksista on välttämättömiä turvallisen ja toimivan liikenteen ylläpitämiseksi, eikä niitä voida sovittaa yhteen avustuksen myöhemmän maksatuksen kanssa.

Monille saarille tiekunnan lossi on ainoa yhteys muuhun tieverkkoon. Se mahdollistaa vakinaisen asumisen, työmatkat, koulukuljetukset, yritystoiminnan ja tavarakuljetukset ja on tärkeä pelastustoimen saavutettavuuden kannalta. Paraisten kaupungin saaristonäkökulmasta on siksi olennaista, että rahoitusehdot tukevat luotettavaa liikennettä ja pitkäjänteistä suunnittelua.

Saaristolautakunta pitää hyvänä, että lossien hyväksyttävien todellisten käyttö- ja kunnossapitokustannusten avustusosuudeksi esitetään vahvistettavan 80 prosenttia sen sijaan, että se olisi enimmäisosuus kuten tähän asti. Se parantaa rahoituksen ennakoitavuutta. Tämän parannuksen lisäksi tulee vahvistaa maksatusehdot, jotka mahdollistavat tiekuntien selviämisen juoksevista maksuistaan.

Lautakunta korostaa myös tarvetta pitkän aikavälin rahoitusratkaisuihin lossien uudistamiseksi, suurempien investointien mahdollistamiseksi ja lossien sähköistämiseksi. Tällaisia investointeja ei voida rahoittaa pelkästään vuosittaisilla käyttöavustuksilla tai muutamien tieosakkaiden lisäpanostuksilla.

Saaristolautakunta ehdottaa asetusluonnoksen muuttamista niin, että lossiyhteyksiä ylläpitävien tiekuntien ennakon enimmäismäärä säilyy 80 prosentissa edellisen vuoden toteutuneista kustannuksista. Lisäksi maksatusten tulee tapahtua sellaisella aikataululla, että tiekunnat voivat täyttää maksuvelvoitteensa ja turvata liikenteen koko vuoden ajan.